Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	Wethouder Dierenwelzijn, Zita Pels
Datum	8 juli 2025
Portefeuille(s)	Dierenwelzijn
Portefeuillehouder(s):	Zita Pels
Behandeld door	Ruimte & Duurzaamheid | bestuurszaken.rd@amsterdam.nl
Onderwerp	Voortgang uitvoering Agenda Dieren 2024-2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

De dieren in onze stad zijn ons dierbaar. Gezien hun intrinsieke waarde en meerwaarde die zij voor onze inwoners hebben, verdienen zij onze aandacht en zorg. Met Agenda Dieren 2024-2026 wordt bijgedragen aan een leefbare, sociale, groene en gezonde stad voor dieren en mensen. Via deze brief informeer ik u op hoofdlijnen over de voortgang en de uitkomsten. De uitgebreidere context over de meest politieke thema's uit Agenda Dieren 2024-2026 vindt u in bijlage 1. In bijlage 2 vindt u een beknopt overzicht van de stand van zaken van de overige thema's. Er zijn mooie eerste stappen gezet, die ik met trots presenteer.

Voortgang

Afdoening toezegging TA2024-000648 DC – Agenda Dieren
Tijdens de commissie van mei 2024 en raad van 26 juni is toegezegd om in Q3 2025 een voortgangsbrief op te leveren. Via deze raadsbrief en bijbehorende bijlage 1 en 2, beschouw ik deze toezegging als afgedaan

Armoede
Amsterdam wil de zorg voor dieren en eigenaren verlichten door ondersteuning te bieden bij de verzorging van huisdieren voor mensen die moeite hebben dit financieel rond te krijgen. Dat doen we enerzijds sinds 2016 via de ADAMregeling. Deze regeling zorgt dat eigenaren een lagere drempel ervaren om met hun dier naar de dierenarts te gaan. Amsterdam is daarmee landelijk gezien, de meest ruimhartige gemeente die inwoners ondersteunt in hun zorg aan hun zieke of gewonde huisdieren. Begin dit jaar is gestart met een evaluatie van de ADAM-regeling om de verdieping te zoeken.
Anderzijds ondersteunen we de Stichting Amsterdamse Zwerfkatten (SAZ) in hun voorziening voor goedkope medische ingrepen en de dierenvoedselbank. De gemeente ondersteunt dit initiatief financieel om wachtlijsten te voorkomen.

Kinderboerderijen

Kinderboerderijen vormen een ontmoetingsplek waar de aanwezigheid van dieren de verbindende factor is. In de Agenda Dieren 2024-2026 wordt erkend dat het thema dierenwelzijn bij de Amsterdamse kinderboerderijen op verschillende manieren gestimuleerd en beter geborgd kan worden. En dat die verantwoordelijkheid bij de kinderboerderijen zelf ligt. Als antwoord hierop is in februari 2025 de subsidieregeling Positief dierenwelzijn van start gegaan. Bedoeld om kinderboerderijen te ondersteunen in hun versterkingswensen voor positief welzijn op locatie. Door de ingestelde subsidie voor Positief dierenwelzijn blijft het gesprek over het gewenste ambitieniveau actueel. Daarnaast hebben de stadsdelen die de kinderboerderijen subsidiëren, op uniforme wijze, het thema dierenwelzijn opgenomen in hun subsidievoorwaarden. Het onderzoek naar de investeringsopgave van kinderboerderijen en het toewerken naar een centraal en uniform gemeentelijk beleid voor beheer en onderhoud van vastgoed, groen en grond, is helaas vertraagd vanwege de complexiteit. In de praktijk ontstaan op lokaal niveau al sterke samenwerkingen tussen gemeentelijke onderdelen en kinderboerderijen. Dit leidt tot betere ontmoetingsplekken en zichtbare investeringen in dierenwelzijn. De basis is gelegd om samen met de kinderboerderijen structureel te monitoren. Dankzij de subsidie blijft het gesprek over het gewenste ambitieniveau actueel, hoewel verdere ervaring in de subsidieverlening nog nodig is.

Evenementen met dieren
Wanneer dieren worden ingezet voor evenementen en activiteiten, neemt de kans op stress en verlaagd welzijn toe. Dieren worden namelijk vervoerd en kunnen zich niet altijd terugtrekken van drukte. Daarom is het wenselijk om: (i) de frequentie van activiteiten en evenementen met dieren in de stad te verminderen | (ii) daar waar het alsnog plaatsvindt een verdiepend gesprek met de organisator te hebben over het welzijn en over hoe de inzet van dieren kan worden verfijnd, verminderd en vervangen. Daarom ben ik blij dat we naast de vergunningsplicht voor evenementen met dieren (sinds 2019) nu ook een barrière kunnen opwerpen via de subsidieverordening per januari 2026. Door vanuit diverse kanalen aan te geven dat evenementen met dieren niet gewenst zijn, neemt het aantal hopelijk met de jaren af. Los van de gehouden dieren wordt ook getracht rekening te houden met de dieren in de natuur. Zo is geïnvesteerd in het intensiveren van de aandacht voor flora, fauna en bodem bij locatieprofielen[1]. Ondanks dat niet alle beoogde barrières juridisch mogelijk blijken, zijn we op de goede weg. Daar waar ruimte zit, benutten we die. En uiteraard zijn we (zie Lobby) in gesprek met het Rijk over extra bevoegdheden. Wanneer we die krijgen, zullen we die ten volste benutten.

Paardensport
Het belangrijkste resultaat tot nu toe is dat we in gesprek zijn met de houders over de gezamenlijke invulling van positief welzijn en wat er lokaal voor nodig is om die te optimaliseren. Als alles volgens planning verloopt, ligt er in Q4 2025 een overeenkomst waarbij alle geïnteresseerde houders zich committeren aan die gezamenlijke uitgangspunten en stappen vooruit gaan zetten in de voorzieningen op eigen locatie. Wij gaan uit van zelfregulering van de

[1] In een locatieprofiel staat wat er wel en niet mag op een bepaalde plek. Zie https://asset.amsterdam.nl/m/e51a735c820404de/original/locatieprofielen_evenementen-pdf.pdf?&conKey=MCCGUNQPCH5VEGFMB6KAFUMCJZ2Q&refId=a1lSo0000092imGMAQ&contentType=sfdc_cms__document

branche en willen dierenwelzijnspioniers waar mogelijk helpen. De wensen en intenties verdienen de zichtbaarheid. De paarden zijn hiermee geholpen omdat houders elkaar kunnen inspireren, en de inwoners zijn hierbij geholpen omdat ze als publiek meer leren over de kansen en knelpunten rondom de verzorging van paarden. Zodat de kwaliteitsverschillen tussen stallocaties groter worden en wij als stad koploper zijn voor de rest van Nederland.

Visserij en Hengelsport
De hengelsport in Amsterdam moet diervriendelijker en duurzamer worden gemaakt. Dat is belangrijk omdat vissen onze zorg verdienen en omdat het bijdraagt aan het herstel van biodiversiteit én het verkleinen van milieuschade door loodvervuiling. Zowel mensen als dieren profiteren hiervan: Amsterdammers krijgen schoner water en een natuurvriendelijkere leefomgeving, terwijl vissen en andere waterdieren minder negatieve effecten ondervinden van hengelsportactiviteiten. De belangrijkste resultaten tot nu toe zijn de aangepaste huurovereenkomst met de hengelsportvereniging, waarin nieuwe afspraken zijn vastgelegd over dierenwelzijn en ecologie. Hierbij is een inspanningsverplichting overeengekomen om de nieuwste kennis over viswelzijn actief te delen met hengelaars, en er wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor het uitfaseren van lood. De samenwerking met de Amsterdamse Hengelsportvereniging en Sportvisserij Nederland verloopt goed en er is draagvlak voor verandering, maar uit gesprekken blijkt ook dat versnelling op het gebied van loodreductie moeilijk is vanwege het gebrek aan handhavingsbevoegdheid. De belangrijkste openstaande acties zijn het afronden (Q4 2025) en uitvoeren van het plan van aanpak voor het loodverbod, het monitoren van de effecten van kennisdeling en het stimuleren van gedragsverandering onder vissers rondom vismethoden die het minst belastend zijn.

Proefdieren
De dieren die wellicht het meest (indirect) in ons leven voorkomen, zijn waarschijnlijk het minst zichtbaar. Namelijk, de proefdieren. Wat we ook kopen, van medicatie, schoonmaakmiddelen tot verzorgingsproducten zoals shampoo, het meeste is getest op proefdieren. Deze vergeten doelgroep verdient daarom ook onze gemeentelijke zorg. Het belangrijkste resultaat tot nu toe is dat we lokale dierproeflaboratoria hebben uitgenodigd om na het zomerreces te praten over herplaatsingsmogelijkheden na een dierproef en over de kansen om de Transitie Proefdiervrije Innovatie op lokaal niveau te versnellen. Hierbij geven we tevens uitvoering aan de motie 225.25 van Krom, Lust en Noordzij inzake meer inzet ten aanzien van proefdieren in Amsterdam. Na de zomer starten de overleggen. Met deze actie wordt het dierwaardig leven van de proefdieren naar verwachting verlengd. In de evaluatie Agenda Dieren die in 2026 volgt, zullen wij u hier uitvoerig over informeren. Het enige zorgelijk is dat we met één laboratorium niet in contact komen. Uiteraard blijven we ons best doen om hen alsnog aangehaakt te krijgen.

Afschot in het kader van schadebestrijding en populatiebeheer
Alle dieren verdienen onze zorg. Ook degenen die mogelijk schade kunnen toebrengen aan beschermde weidevogels of gewassen. In het kader van natuurbescherming en gewassenbescherming snappen we dat afschot soms noodzakelijk is, maar alleen wanneer alle alternatieven zijn uitgeput. Vanuit de zorgplicht gezien, zien wij een rol voor ons om alle kansen te inventariseren en te optimaliseren. Daarom is een gebiedsgericht onderzoek gestart, met als doel schade- en afschot hotspots in kaart te brengen en rondom deze gebieden voldoende

preventiemogelijkheden te inventariseren en organiseren. Echter verloopt dit onderzoek niet naar wens. Diverse partijen (zoals wildbeheereenheden en partijen met eigendom in omliggende gebieden) kunnen of willen hun data niet aanleveren. Redenen daartoe lopen uiteen: geen mandaat om te delen, data is er niet, of gemeente is geen bevoegd orgaan rondom afschot. Momenteel wordt het onderzoek gecontinueerd op basis van openbare data. Ook met globalere ecologische adviezen kunnen we een stap voorwaarts zetten in ieder geval onze eigen gebieden in eigendom. Bij voorkeur doen we dit in cohesie met de omliggende gebieden. Maar zolang medewerking wordt afgehouden zijn we genoodzaakt om te beginnen in waar we wel invloed in hebben. In de evaluatie Agenda Dieren die in 2026 volgt, zullen wij u uitvoerig informeren over de resultaten van het onderzoek en de ingezette preventiemaatregelen.

Extreem weer (incl afdoening toezegging TA2024-000373)
De gemeente Amsterdam heeft een zorgplicht voor haar dieren en wilt voorkomen dat zij in de knel komen bij extreem weer zoals hitte. Zo nemen we momenteel deel aan een pilot, samen met de WUR, Diervizier en de Dierencoalitie, om te onderzoeken hoe vee in de weide beter beschermd kan worden tegen extreem weer. Deze samenwerking probeert effectieve beschuttingsmaatregelen op te leveren, waarmee dierenhouders betere beschutting kunnen gaan leveren aan hun gehouden dieren. Daarnaast is dierenwelzijn in onze publiekscommunicatie nadrukkelijker geïntegreerd. Via de communicatiekalender worden bewoners en instanties voorzien van handelingsperspectieven om zowel gehouden als wilde dieren te beschermen. Dit zorgt voor extra aandacht voor dieren in de zomermaanden, bijvoorbeeld via waarschuwingen tegen het achterlaten van honden in auto's en tips in de maandelijkse Amsterdamse Tuinkalender zoals het creëren van drink- en schuilplekken voor in het wild levende dieren. Hierbij maken we gebruik van de informatie en adviezen van het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren (LICG). Afsluitend is de aandacht voor dieren opgenomen in het gemeentelijke Hitteprotocol.

Opvangketen huisdieren
Amsterdam is trots op de wijze waarop personeel en vrijwilligers van de vervoer- en opvangketen Amsterdamse huisdieren in nood helpen. Het is de kunst om als ketenpartners samen mee te blijven bewegen met veranderingen die daarop van invloed zijn. De periode tijdens en na de uitbraak van Covid-19 is van grote invloed geweest op het (toenemende) huisdierbezit en daarmee ook het vervoer en opvang van dieren. De toename van de inflatie en energiecrisis die daar in 2022/2023 overheen kwam bracht politieke zorgen met zich mee over de betaalbaarheid van het vervoer en opvang van dieren. Mede naar aanleiding van de motie 530 om de financiële nood te verlichten, hebben dierenwelzijnsorganisaties een beroep kunnen doen op een speciaal noodfonds. Konijnenopvang de Werf heeft in samenspraak met de gemeente zich ingezet voor een uitbreiding van de opvanglocatie nadat de DOA stopte met het opvangen van konijnen en het tekort aan opvangplekken voor konijnen een landelijk probleem was. Ondanks de inspanningen heeft dit nog niet geleid tot een concrete uitbreiding. Naar verwachting wordt in de zomer 2025 duidelijk wat nodig is voor de opvang van Amsterdamse konijnen in de nabije toekomst. In de Agenda Dieren 2024-2026 wordt ook benoemd dat de subsidie die de onderlinge samenwerking moet stimuleren, niet optimaal benut wordt, ondanks gedeelde knelpunten (bv tekort aan opvangcapaciteit, personeel, opvang van crisisdieren en toenemende financiële uitdagingen). Om dit te ondervangen heeft de gemeente verzocht tot het gezamenlijk opstellen van een Samenwerkingsplan waar er een connectie wordt gelegd tussen de vervoer- en opvangdoelen

(algemeen en per diersoort) en gewenste oplossingen en financiële uitdagingen. Dit proces is in mei 2025 gestart en wordt naar verwachting eind 2025 opgeleverd.

Wildopvang Toevlucht
De Wildopvang Toevlucht is al sinds 30 jaar een waardevolle partner voor het bieden van medische zorg aan wilde dieren, zowel in Amsterdam als in de regio. Het is belangrijk dat deze voorziening in Amsterdam blijft: dieren kunnen dan snel geholpen worden, inwoners hebben een voorlichtingspunt dichtbij, en de druk op de Dierenambulance blijft beheersbaar doordat dieren niet buiten de regio hoeven te worden gebracht. Juist daarom willen we hen ondersteunen rondom de knelpunten die zij ervaren, namelijk: (i) aantrekken en behouden van personeel en (ii) het gebruik van hun terrein. Sinds 2019 zijn we hier al intensief met ze over in gesprek, wat tot kleine stappen vooruit heeft geleid. Zo is er tot en met 2026 incidenteel geld beschikbaar gesteld voor extra personeel, is Provincie Noord-Holland aangehaakt om tot een gezamenlijke provinciale (financiële) samenwerking te zoeken en hebben wij als college B&W de ambitie uitgesproken om de knelpunten op hun terrein op te lossen (Agenda Dieren 2024-2026). Toch blijft de bedrijfsvoering kwetsbaar: vooral het werven en behouden van personeel vormt een groot struikelblok. Wat nu nodig is, is een concreet voorstel hoe tot legalisatie kan worden gekomen, wat er concreet voor nodig is om de knelpunten op te lossen én een plan[2] vanuit de Toevlucht zelf. Alleen dan kan een structurele aanvullende financiële bijdrage vanaf 2027 goed gemotiveerd en verantwoord worden.

Ten slotte
Deze voortgangsbrief geeft een schets over het hier en nu. We liggen goed op koers. Nagenoeg alle thema's zijn reeds opgepakt en met de beoogde stakeholders in uitvoering. Voor het merendeel van alle thema's verwachten we dat deze in 2026 afgerond zijn. Ik kijk er naar uit om u in 2026 te informeren over de behaalde resultaten, doelen, impact, ontwikkelkansen en (financiële) aanbevelingen voor de volgende bestuursperiode. In de volgende bestuursperiode zal namelijk opnieuw de aandacht voor dierenwelzijn (financieel) moeten worden geborgd. Niet alleen zijn er signalen dat de structurele middelen onvoldoende zijn om onze vervoer- en opvangketen kwalitatief te kunnen continueren, ook houden de incidentele (project)middelen per 2027 op. Dit financieel probleem zal moeten worden opgelost bij de coalitie-onderhandelingen.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Zita Pels,
Wethouder Dierenwelzijn

[2] Onder een plan wordt verstaan: Visie op de toekomst van de Toevlucht | Vastleggen van het beleid op de wildopvang dieren aan de hand van de beleidsregels kwaliteit opvang diersoorten en de formats die daarvoor gemaakt zijn door de WUR | overzicht van welke bedrijfsprocessen en organisatievorm nodig zijn | overzicht van welke infrastructuur nodig is om die bedrijfsprocessen en organisatievorm uit te voeren.